

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य कालयुक्तः वि.सं. २०८१,
कलियुगाब्दः ५१२५ वसन्त-ऋतुः
सूर्यः उत्तरायणः चैत्र कृष्ण सप्तमी
तिथिः चैत्र ८ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-४ ■ वर्ष-४ ■ अङ्क-१४१

1

मार्च २१, २०२५

Website- www.himsanskritam.com

Email-himsanskrit@gmail.com

2 केन्द्रीय वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण इत्यनया सह मिलित्वा राज्यहितस्य विषयेषु विस्तरेण चर्चा कृतवान् मुख्यमंत्री सुख्खुः

3 विपक्ष-सांसदानांविरोधस्य अनन्तरं संसदः उभे सदने दिवसपर्यन्तं यावत् स्थगिते

4 सोलनस्य अधिष्ठात्री देवी शूलिनी

सुभाषितम्

शरदि न वर्षति गर्जति,
वर्षति वर्षासु निःस्वनो मेघः।
नीचो वदति न कुरुते,
न वदति सुजनः करोत्येव॥
भावार्थः- शरद् ऋतु के बादल केवल गरजते हैं, बरसते कभी नहीं, वर्षा ऋतु के मेघ चुपचाप (बिना गरजे) वर्षा करते रहते हैं। दुर्जन लोग भी ऐसे ही होते हैं, बोलते बहुत कुछ हैं पर करते कुछ नहीं, सज्जन मनुष्य कार्य करते हैं पर बोलते कभी नहीं।

'नवरोज' उत्त पारसी नववर्षः पारसी-समुदायेन व्यापकस्तरे शान्तिसमृद्धेः प्रतीकत्वेन परिपाल्यते

गतदिने 'नवरोज' उत्त पारसी नववर्षः आचरितः। पारसी-समुदायेन व्यापकस्तरे पर्व एतत् शान्तिसमृद्धेः प्रतीकत्वेन परिपाल्यते। उत्सवस्य अतिरिक्तं नवरोजः पश्चात्तापस्य दिवसः अपि अस्ति। मनः स्वच्छं शुद्धं च कर्तुम् अथ प्रेम्णा शान्त्यै च नूतनवर्षस्य आरम्भं कर्तुं च अयं दिवसो वर्तते। अस्मिन् अवसरे प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी जनानाम् अभिवादनं कृतवान्।

पञ्जाबस्य आरक्षिबलेन शम्भू-खनौरी-सीमाभ्यां विरोधं कुर्वन्तः कृषकाः निष्कासिताः

पञ्जाबस्य आरक्षिबलेन शम्भू-खनौरी-सीमाभ्यां विरोधं कुर्वन्तः कृषकाः निष्कासिताः। पञ्जाबस्य आरक्षकैः मार्गस्य निर्मूलनार्थं शम्भूसीमायाम् अवशिष्टानि अस्थायिनिर्माणानि ध्वस्तं कर्तुं च पुनः कार्यम् आरब्धम्। पञ्जाबस्य कृषकाणां दिल्लीं प्रति गमनं निवारयितुं स्थापितानि मार्ग-अवरोधकानि अपि हरियाणा-आरक्षकैः निष्कासनीयानि।

उत्तराखण्डे चारधामयात्रायै पञ्जीकरणं प्रारब्धम्

उत्तराखण्डे चारधामयात्रायै पञ्जीकरणं प्रारब्धम् अस्ति। अस्मिन् वर्षे पञ्जीकरणम् आधारप्रमाणीकृतं भविष्यति, पञ्जीकरणकाले श्रद्धालुभिः स्वस्य आधारपत्राणां विवरणं दातव्यं भविष्यति। ध्यातव्यं वर्तते यत् आहत्य षष्ठी-प्रतिशतं पञ्जीकरणम् आभासीयमाध्यमेन भविष्यति, येन तीर्थयात्रिणां कापि समस्या न भवेत्। एतस्याः प्रक्रियायाः सुगमतायै हरिद्वारं ऋषिकेशं च समेत्य समस्तयात्रामार्गेषु पञ्जीकरणकेन्द्राणां सङ्ख्या वर्धिता भविष्यति। तीर्थयात्रिणः registrationandtouristcare.uk.gov.in इत्यत्र आभासीय-माध्यमेन पञ्जीकरणं कर्तुं शक्नुवन्ति। भक्तानां सौविध्याय पर्यटनविभागेन अस्मिन् वर्षे यात्रायाः चत्वारिंशत्-दिवसात् पूर्वम् इयं पञ्जीकरणप्रक्रिया समारब्धा।

नवदिल्ल्याम् इन्दिरागान्धी- क्रीडाङ्गणे खेलो इण्डिया- पैरा-गेम्स इत्यस्य द्वितीय संस्करणस्य उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः।

केन्द्रीययुव-कार्यक्रम- खेलमन्त्री डॉ. मनसुख मण्डाविया अपराहे नवदिल्ल्याम् इन्दिरागान्धी- क्रीडाङ्गणे खेलो इण्डिया-पैरा-गेम्स इत्यस्य द्वितीय संस्करणस्य उद्घाटनम् अकरोत्। राष्ट्रिय-राजधान्यां त्रिषु स्थलेषु क्रीडाः आयोज्यन्ते। क्रीडामन्त्री उक्तवान् यत् खेलोइण्डिया-कार्यक्रमान्तर्गतं, भारते क्रीडा-पारिस्थितिकी तन्त्रं तीव्रतया विकसितं भवति, तथा च क्रीडकानां प्रदर्शने महत्वपूर्ण-परिष्कारः भवति। असौ कथितवान् यत् पेरिसनगरे आयोजितायां गतपैरालिम्पिक प्रतियोगितायां भारतीयक्रीडकाः नवविंशतिपदकानि विजित्य असाधारणप्रदर्शनं कृतवन्तः। असौ अस्य वर्षस्य खेलोइण्डिया- पैरागेम्स इत्येतस्यां प्रतियोगितायां भागग्रहीतेभ्यः क्रीडकेभ्यः शुभकामनाः प्रदत्तवान्। अयं कार्यक्रमः अस्य मासस्य सप्तविंशति-दिनाङ्कं यावत् दिल्ल्याम् आयोजयिष्यते। त्रयोदश-शताधिकाः क्रीडकाः षड्क्रीडायोजनेषु भागं ग्रहीष्यन्ति।

प्रातः इन्दिरा गान्धी-क्रीडाङ्गणे पैरा-बैडमिण्टन- प्रतियोगितायाः उद्घाटनम् अभवत्। जवाहरलाल नेहरू- क्रीडाङ्गणे श्वः आरभ्य पैरा-एथलेटिक्स, शनिवासरात् पैरा-आर्यरी, रविवासरात् पैरा-पावरलिफ्टिङ्ग इत्येतस्याः प्रतियोगितायाः आरम्भं भविष्यति। श्वः आरभ्य डा. कर्णी सिंहः शूटिङ्गे इत्यत्र पैरा- शूटिङ्ग- स्पर्धाः आरभ्यन्ते। अस्य संस्करणस्य कृते पैरा-फुटबल इतीदं निष्कासितम् अस्ति। जनाः दूरदर्शनस्य वाहिन्यां प्रत्यक्षप्रसारणं द्रष्टुं शक्नुवन्ति

राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः राष्ट्रपति भवनस्य अमृतोद्याने उद्यमोत्सवे भागं ग्रहीतवती

राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः राष्ट्रपति भवनस्य अमृतोद्याने उद्यमोत्सवे भागं ग्रहीतवती। अस्य कार्यक्रमस्य आयोजनं सूक्ष्म- लघु-मध्यमोद्यम- मन्त्रालयेन क्रियते। उद्यमोत्सवस्य उद्देश्यं देशस्य रिकथं नागरिकानां समीपे आनयन् अथ च सूक्ष्म-लघु-मध्यमोद्यमं सशक्तीकरणं प्रोत्साहनं च वर्तते। अस्य मासस्य त्रिंशत्-दिनाङ्के तस्य समाप्तिः भविष्यति।

छत्तीसगढे द्वयोः भिन्न घटनयोः त्रिंशत्- माओवादिनः मारिताः

हिमसंस्कृतवार्ताः। छत्तीसगढे द्वयोः भिन्न घटनयोः त्रिंशत्- माओवादिनः मारिताः। माओवादिभिः सह सङ्घर्षे जनपद- रिजर्व-आरक्षिबलस्य एकः आरक्षकः अपि दिवङ्गतः। बीजापुर- दन्तेवाडा-जनपदयोः सीमाक्षेत्रे स्थितेषु वनेषु माओवादिनः उपस्थिताः सन्ति इति गुप्तसूचनाः सुरक्षासेनां प्राप्तानि आसन्। इमां गुप्तसूचनाम् अनुसरन् सुरक्षासेनानां संयुक्तदलेन अन्वेषणकार्यम् आरब्धम्। गतप्रातःकालात् गङ्गालक्षेत्रे सुरक्षासेनानां माओवादिनां च मध्ये गोलाकाप्रहारः जातः। गतसायं यावत् षड्विंशति-माओवादिनां शरीराणि प्राप्तानि सन्ति। अस्मिन् क्षेत्रे अन्वेषणकार्यम् अधुनापि प्रचलति। छत्तीसगढस्य काकेर-जनपदे अन्यस्मिन् अभियाने सुरक्षासेनानां माओवादिनां च मध्ये गोलाकाप्रहारेण चत्वारः माओवादिनः मारिताः।

प्रतिदिनं नवीनतमं हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं 7876636263 Whatsapp संख्या मध्ये नमो नमः लिखन्तु

To get the latest himsanskritvartah Daily Sanskrit Newspaper every day, write Hello on 7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम् जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

केन्द्रप्रशासनं कृषकाणां कल्याणाय प्रतिबद्धमस्ति- कृषिकृषक-कल्याणमन्त्री

कृषिकृषक-कल्याण-राज्यमन्त्री भागीरथ चौधरी उक्तवान् यत् केन्द्रप्रशासनं कृषकाणां कल्याणाय प्रतिबद्धमस्ति तथा च अनेन चतुर्दशाधिक-द्विसहस्रतमात् वर्षाद् अस्मिन् क्षेत्रे नैके पदक्षेपाः अपि उत्थापिताः। संसदः बहिः वार्ताहरैः सह संवादं कुर्वन् सः उक्तवान् यत् प्रशासनेन प्रधानमंत्री- किसान-सम्मान-निधि-योजना प्रचालिता, सस्यानां च न्यूनतमसमर्थनमूल्ये वृद्धिः कृता।

ये वनभूमौ जीवनयापनं कुर्वन्ति ते ५० बीघा भूमिपर्यन्तं स्वामित्वं प्राप्तुं शक्नुवन्ति- जगतसिंहनेगी

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशे २००५ वर्षात् पूर्वं वनभूमिषु निवसन्तः लक्षशः जनाः स्वामित्वस्य अधिकारं प्राप्नुयुः। वन- अधिकार- अधिनियम- २००६ इत्यस्य प्रावधानानाम् अन्तर्गतं पक्षकारः ५० बीघा-भूमिपर्यन्तं स्वामित्व-अधिकारं प्राप्तुं शक्नोति। स्वामित्वं नियमितं कर्तुं जनानां विहितप्रपत्रे आवेदनं कर्तव्यं भविष्यति। तदर्थं ग्रामसभायाः अनुमोदनं, द्वयोः जनयोः साक्ष्यं च आवश्यकं भविष्यति। एतदतिरिक्तं व्ययः न भविष्यति। राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी गुरुवासरे विधानसभा परिसरे पत्रकारसम्मेलने एतां सूचनां दत्तवान्। नेगी इत्यनेन उक्तं यत् वनाधिकार- विधानानुसारं ग्रामसभायाः कृते वनभूमिं स्वजीविकायाः कृते स्वामित्वस्य अधिकारं दातुं वैधानिकाधिकाराः प्रदत्ताः सन्ति। नेगी इत्यनेन उक्तं यत् २००८ तमे वर्षे सम्पूर्णं देशे वनाधिकारकानूनस्य सूचना अभवत्। अस्य अन्तर्गतं अनेकराज्येषु आदिवासी-अजनजातीय- परम्परागत- वन- निवासिभ्यः सहस्राणि हेक्टेयरभूमिः प्रदत्ता। अस्मिन् नियमे आवेदकस्य ५० बीघापर्यन्तं भूमिं प्राप्तुं अधिकारः अस्ति। अस्य नियमस्य पृष्ठतः वास्तविकः अभिप्रायः अस्ति यत् ये जनाः परम्परागतरूपेण शताब्दशः वनभूमिषु निवसन्ति तेभ्यः स्वामित्वस्य अधिकारः प्रदातुं शक्यते। हिमाचले काङ्ग्रेससर्वकारस्य निर्माणानन्तरं जनजातीयक्षेत्रेषु कार्यशालाद्वारा जनाः अस्मिन् विषये जागरूकाः कृताः, तत्र च उत्तमं कार्यं कृतम्। अजनजातीयक्षेत्रेषु बहु कार्यं न कृतम्। नेगी उक्तवान् यत् राज्यस्य अजनजातीयक्षेत्रेषु जनैः अपि अस्य विधानस्य पूर्णं लाभं ग्रहीतव्याः। जनाः यस्मिन् भूमौ शताब्दशः निवसन्ति तस्य स्वामित्वं प्राप्तुं शक्नुवन्ति, एकं धनम् अपि व्यययित्वा। अयं नियमः अतीव सरलः अस्ति। अस्मिन् पक्षकारेण केवलं द्विपृष्ठयम् आवेदनपत्रं दातव्यं भविष्यति। यस्मिन् नाम, संकेतः, भार्यायाः नाम च दातव्यं भविष्यति। यतो हि भार्या अपि

भूमिसमानस्वामिनी भविष्यति। भवन्तः यस्मिन् वर्गे सन्ति तस्य प्रमाणपत्रं दातव्यं भविष्यति। अथवा यदि भवतः समीपे नास्ति तर्हि भवतः मतदातापत्रं वा अन्यं प्रपत्रं वा ग्रामे भवतः निवासस्थानं सिद्धं कर्तुं शक्नोति। यस्मिन् भूमिपक्षः क्रियते तस्य विषये ग्रामस्य द्वयोः वृद्धयोः वक्तव्यं दातव्यं भविष्यति। यदि भूमेः राजस्वपत्रं नास्ति तर्हि भवन्तः स्वयमेव मानचित्रं सज्जीकृत्य प्रस्तुतं कर्तुं शक्नुवन्ति। तदनन्तरं ग्रामसभायाः माध्यमेन वनाधिकारसमित्याः कृते आवेदनपत्रं प्रेषितं भविष्यति। समितीः अधिकतमाः १५ जनाः भवन्ति तत्र एक-तृतीयभागः महिलाः भवन्ति।

विधानस्य लक्ष्यं अतिक्रमणस्य प्रकरणानाम् नियमितीकरणं न वर्तते

समितिः स्थलं गत्वा भूमिं सत्यापयिष्यति, प्रतिवेदनं कृत्वा ग्रामसभायां प्रस्तौति। पटवारी, वनरक्षकः च समितिसदस्याः भविष्यन्ति। ग्रामसभायाः अनुमोदनानन्तरं विषयः उपविभागस्तरीयसमित्याः समीपं गमिष्यति ततः अनुमोदनार्थं जिलास्तरीयसमित्याः समीपं गमिष्यति। अनुमोदनं प्राप्य आवेदकः भूमिः स्वामित्वाधिकारं प्राप्स्यति। नेगी इत्यनेन उक्तं यत् २००८ तः २०१२ पर्यन्तं भाजपा-सर्वकारः वन-अधिकार-अधिनियमस्य स्पष्टीकरणस्य प्रतीक्षां कुर्वन् आसीत्। २०१२ तः २०१७ पर्यन्तं काङ्ग्रेससर्वकारेण पंचायतस्तरस्य एफआरए समितिनिर्मिता परन्तु प्रक्रिया अग्रे गन्तुं न शक्ता। नेगी स्पष्टीकृतवान् यत् यदि २००५ तमवर्षात् पूर्वं भूमिः अधिकारं अस्ति तर्हि वनभूमिः वा डीपीएफ, यूएफ वा शताब्दीयक्षेत्रं वा, तर्हि जनाः स्वामित्वस्य अधिकारं प्राप्नुयुः। सः अवदत् यत् ये जनाः २००२ तमे वर्षे भाजपासर्वकारे शपथपत्रं दत्त्वा स्वाधिकारविषये सूचनां दत्तवन्तः ते अपि आवेदनं कर्तुं शक्नुवन्ति। सः स्पष्टीकरोति यत् अस्य नियमस्य उद्देश्यम् अतिक्रमणस्य प्रकरणानां नियमितीकरणं न वर्तते।

केन्द्रीय वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण इत्यनया सह मिलित्वा राज्यहितस्य विषयेषु विस्तरेण चर्चा कृतवान् मुख्यमंत्री सुखुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- नवदेहली।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः गुरुवासरे नवदेहल्यां केन्द्रीयवित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण इत्यनया सह मिलितवान्। सः वित्तमन्त्रिणः अनुरोधं कृतवान् यत् सः हिमाचलप्रदेशे व्ययविभागेन बाह्यसहायतां प्राप्तुं निर्धारितसीमायाः समीक्षां करोतु, पूर्वस्थितिं च पुनः स्थापयतु यतः तया राज्यस्य वित्तस्य प्रतिकूलप्रभावः अभवत् तथा च बहवः परियोजनाः स्थगिताः सन्ति। सः विश्ववित्तकोषे बहुपक्षीयवित्तपोषणार्थं नूतनवातायनमध्ये हिमाचलप्रदेशेन प्रदत्तस्य पुनर्निर्माणपुनर्वसप्रस्तावस्य वित्तपोषणविषये विचारं कर्तुम् अनुरोधं कृतवान्, यत् मन्त्रालयेन निर्धारितसीमायाः परं वर्तते। मुख्यमन्त्री राजस्वहानि- अनुदानस्य न्यूनीकरणस्य विषयं उत्पादितवान्। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण अतिरिक्तसंसाधनानाम् संयोजनाय अनेकानि पदानि कृतानि तथापि एतानि पदानि २०२५-२६ वित्तवर्षस्य बजटदायित्वस्य पूर्तये अपर्याप्ताः सन्ति। सः राज्यं २०२५-२६ यावत् जीएसडीपी इत्यस्य अतिरिक्तं २ प्रतिशतं ऋणं ग्रहीतुम् अनुमतिं दातुम् आग्रहं कृतवान्। मुख्यमन्त्री कठिनभौगोलिक- जलवायुकारणात् निर्माणस्य उच्चव्ययस्य कारणेन आधारभूतसंरचनानिर्माणार्थं अतिरिक्तसम्पदां आवश्यकता इति विषयः अपि उत्पादितवान्। निर्मला सीतारमण मुख्यमन्त्रिणः याचनाः सहानुभूतिपूर्वकं विचारं कर्तुम् आश्वासनं दत्तवान्। अस्मिन्नवसरे मुख्यसचिवः प्रबोधसक्सेना, मुख्यमन्त्रिणः प्रधानपरामर्शकः रामसुभगसिंह, आवासीय- आयुक्तः मीरा मोहन्ती अपि उपस्थिता आसन्।

HP Vidhan Sabha Budget Session: कुल्लू, मनाली, सराज इत्यादिषु एडीबी इत्यस्य साहाय्येन निर्मिताः सम्पत्तयः निजीक्षेत्राय दत्ताः- उपमुख्यमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। गुरुवासरे बजटविषये चर्चायां भागं गृहीत्वा काङ्ग्रेसविधायकः संजयः अवस्थी जयरामसर्वकारेण एडीबी-सहाय्येन निर्मिताः परियोजनाः निजीहस्तेषु समर्पिताः इति आरोपं कृतवान्। तस्य प्रत्युत्तरे विपक्षस्य नेता जयराम ठाकुरः अवदत् सदस्याः यत् किमपि वदन्ति तत् तथ्याधारितं न भवति इति। अस्य कृते एडीबी इत्यस्मात् बजटं अद्यापि न आगतम्। ते तथ्येषु वक्तव्याः। जयरामः विनोदेन अवदत् यत् सम्प्रति अवस्थी मुख्यमन्त्रिणः हृदयस्य अतीव समीपे अस्ति। मम अपि प्रतिवेशी अस्ति। वयं सद्भावेन जीवामः। भवन्तः मुख्यमन्त्रिणं प्रसन्नं कर्तुं प्रयतन्ते। एतस्मिन् विषये उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्निहोत्री अवदत् यत् कुल्लू, मनाली, सराज इत्यादिषु एडीबी-सहाय्येन भवता निर्मिताः सम्पत्तयः निजीक्षेत्राय दत्ताः। यदि अस्माभिः एतावत् धनं निवेश्य निजीक्षेत्राय दातव्यं तर्हि अस्माभिः तस्य विषये चिन्तनीयं भविष्यति। अवस्थी अवदत् यत् कस्यापि प्रकारस्य मानसिकप्रभावः अस्ति यत् विपक्षेना प्रत्येकं विषये वक्तुं अर्हति। चय्योटे आधारभूतसंरचना अपि निर्मिता अस्ति, तदपि निजीहस्तेषु समर्पितम् अस्ति। यदि ते सत्याः शुभचिन्तकाः सन्ति तर्हि तैः बजटस्य प्रशंसा कर्तव्या। सः अवदत् यत् अद्य वयं यत् चरणं गच्छामः तत् परिवर्तनस्य चरणम् अस्ति। सः अवदत् यत् केन्द्रसर्वकारेण राजस्वहानि- अनुदानस्य अपि न्यूना कृता अस्ति। अद्यत्वे अस्माकं राज्यं अग्रे नेतुम् सामूहिकप्रयत्नानाम् आवश्यकता वर्तते। यदि ग्रामीणक्षेत्राणां अर्थव्यवस्था वर्धते तर्हि राज्यं विकासमार्गे अग्रे गमिष्यति। सः अवदत् यत्, चिट्टा- तस्करानां विरुद्धं सर्वकारेण अपि कठोर- कार्यविधिः कृता। २०३२ तमवर्षपर्यन्तं भारतस्य समृद्धतमं राज्यं प्रदेशः भविष्यति। अस्य आधारशिला बजटे स्थापिता अस्ति।

समयसीमायाः विना आबंटितानां विद्युत्परियोजनानां पुनः ग्रहीतुं विधिमत्तं ग्रहीष्यते- मुख्यमंत्री

**हिमसंस्कृतवार्ता:-
प्रतिनिधिः।**

कार्यालयीयः

अन्ताराष्ट्रीय-जलबन्धसुरक्षासम्मेलनं सम्बोधयन् मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खः अवदत् यत् नदीजलस्य पर्याप्तशोषणेन जलविद्युत्निर्माणस्य अपारक्षमतां दृष्ट्वा विश्वे नवीकरणीय ऊर्जायाः सदुपयोगाय हिमाचलप्रदेशः केन्द्रबिन्दुः भवति। अस्य सम्मेलनस्य आयोजनं मार्चमासस्य २२ दिनाङ्कपर्यन्तं क्रियते। सः अवदत् यत् राज्यस्य एकमात्रं प्रमुखं संसाधनं जलं यस्य माध्यमेन राज्यस्य अर्थव्यवस्थां सुदृढां कर्तुं प्रयत्नाः करणीयाः आसन्, परन्तु तस्मिन् अपि अस्मान् न्यायः न दत्तः, वयं पृष्ठतः अवशिष्टाः। सः अवदत् यत् विश्वे जलसम्पदां शोषणस्य अनुज्ञापत्रं सामान्यतया ३५ तः ४० वर्षाणां कालपर्यन्तं दीयते, परन्तु

आरम्भे अस्माकं जलसम्पदां जलविद्युत्परियोजनानां स्थापनायाः समयसीमायाः विना सदायै दत्ताः आसन्। एतादृशाः बहवः परियोजनाः सन्ति येषां कृते तान् हिमाचलप्रदेशाय पुनः समर्पयितुं समयसीमा न निर्धारिता। सः अवदत् यत् एतादृशाः सर्वाः परियोजनाः हिमाचले प्रति पुनः प्राप्तुं विधिमत्तं गृह्यते। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारः राज्यस्य हितस्य रक्षणार्थं सर्वसम्भव पदानि गृह्णाति येन भविष्यत्सततीनाम् अस्माकं सदृशे अस्मिन् विषये संघर्षः न करणीयः। सः अवदत् यत् आवश्यकता चेत् राज्यसर्वकारः एव एतादृशाः सर्वाः परियोजनाः निर्मास्यति यत्र अस्माकं हितस्य पालनं न कृतम्। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशसदृशेन लघुराज्येन विभिन्नजलविद्युत्परियोजनानां निर्माणार्थं राष्ट्रहिताय महत्योगदानं कृतम्, परन्तु एतेषु निर्मितजलबन्धानां कारणात् राज्ये बहवः जनाः विस्थापिताः भवितुम् अभवन्। भाखड़ा- जलबन्धस्य, पौग-जलबन्धस्य च कारणेन विस्थापिताः जनाः अद्यापि स्वस्य उचित- अधिकारात् वंचिताः सन्ति। तेषां अधिकारान् पुनः प्राप्तुं वर्तमानसर्वकारः यथाशक्ति प्रयत्नः करिष्यति इति सः अवदत्।

विपक्ष-सांसदानां विरोधस्य अनन्तरं संसदः उभे सदने दिवसपर्यन्तं यावत् स्थगिते

लोकसभा-विधानसभा क्षेत्रयोः प्रस्तावित परिसीमन् विषयमालङ्घ्य डी. एम. के. दलस्य अथ अन्यविपक्ष-सांसदानां च विरोधस्य अनन्तरं संसदः उभे सदने दिवसपर्यन्तं यावत् स्थगिते। लोकसभायाम्, द्विवादेन द्वितीय-स्थगनस्य अनन्तरं यदा सदनोपवेशनं जातम्, तदा सदनं दिवसपर्यन्तं यावत् स्थगितम्, यतः डी. एम. के. दलस्य सदस्याः पुनः प्रस्तावित परिसीमन-विषये विरोध-प्रदर्शनं प्रारब्धवन्तः। कोलाहल-कारणेन सदनम् आदिवसं यावत् स्थगितम्।

डी. एम. के. दलं तमिलनाडुराज्ये स्वस्य असफलताम् आच्छादयितुं संसदि 'परिसीमन्' इति विषयम् उत्थापयति-केन्द्रीयमन्त्री प्रहलाद जोशी

केन्द्रीयमन्त्री प्रहलाद जोशी आरोपितवान् यत् डी. एम. के. दलं तमिलनाडुराज्ये स्वस्य असफलताम् आच्छादयितुं संसदि 'परिसीमन्' इति विषयम् उत्थापयति। संसदः बहिः वार्ताहरैः सह वार्ता कुर्वन् सः अवदत् यत् केन्द्रप्रशासनं दक्षिणभारते अन्यायं न अनुमन्यते, जनगणनायाः अनन्तरं परिसीमनप्रक्रिया आरभ्यते इति। अत्रान्तरे दलस्य सांसदः कनिमोझी करुणानिधिः अवदत् यत् दलं निष्पक्ष-परिसीमनस्य आग्रहम् अकरोत् इति।

चैम्पियन्स ट्रॉफी २०२५ विजेता-दलस्य बीसीसीआईद्वारा सम्मानम्

बीसीसीआई इति भारतक्रिकेट- नियन्त्रणमण्डलेन पञ्चविंशत्यधिक-द्विसहस्रतम- वर्षस्य आईसीसी चैम्पियन ट्रॉफी इत्यस्यां प्रतिस्पर्धायां विजयानन्तरं भारतीयदलाय अष्टपञ्चाशत्- कोटिरूप्यकाणां पुरस्कारस्य घोषणा कृता। मण्डलेन उक्तं यत् एषा वितीयमान्यता क्रीडकानां, प्रशिक्षकानां, चयनसमितेः सदस्यानां च सम्मानं करोति।

HP Board 12th Result 2025: द्वादशीकक्ष्यायाः परीक्षा परिणामः कदा प्रकाशितुं शक्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:धर्मशाला। हिमाचलप्रदेश विद्यालयशिक्षापरिषदः (HP Board) अतीव शीघ्रं परीक्षा परिणामं प्रकाशयितुं योजनां कृतवती, किन्तु चंबा जनपदस्य एका केन्द्रस्य दोषः अस्यां योजनायाः विलम्बस्य कारणं जातः। परिषदः अष्टादश अप्रैल पर्यन्तं परीक्षा परिणामं प्रकाशयितुं निश्चितवती आसीत्, किन्तु अधुना परिणामस्य प्रकाशनं मई मासस्य प्रथमसप्ताहं यावत् स्थगितं भविष्यति।

विद्यालयशिक्षापरिषदः दशमी-द्वादशीकक्ष्ययोः परीक्षाः लाहौल-स्पीति-पांगी क्षेत्रं विना सम्पूर्णं हिमाचलप्रदेशे मार्चमासस्य चतुर्थदिनांकतः आरब्धाः। एताः परीक्षाः अप्रैलमासस्य प्रथमसप्ताहं यावत् सञ्चाल्यन्ते। परिषदः पूर्वं १२वीं कक्ष्यायाः परीक्षा परिणामं १८ अप्रैल पर्यन्तं प्रकाशयितुं योजनां कृतवती, किन्तु चंबा जनपदस्य एका केन्द्रस्य दोषात् परीक्षाफलस्य प्रकाशनं विलम्बितं जातम्। परिषदः अधुना मई मासस्य प्रथमसप्ताहं यावत् परिणामं प्रकाशयितुं प्रयासं करोति।

परिषदः मुख्यालये विविधविषयानां उत्तरपुस्तिकासु विशिष्टपरिचयसंख्या (Unique ID) आरोपणं आरम्भम् अस्ति। एषः कार्यः सीसीटीवी यन्त्राणां निरीक्षणे सञ्चालितः, यतः परीक्षा परिणामस्य गोपनीयता सुरक्षितं भवेत्। परीक्षाफलस्य मूल्यांकनपूर्वं प्रत्येकस्य उत्तरपुस्तिकायाः विशिष्टपरिचयसंख्या आरोपणं भवति, यत् उत्तरपुस्तिकायाः मूल्यांकनं निष्पक्षं स्यात् तथा परीक्षकः छात्रस्य अनुक्रमोक्तं ज्ञातुं अशक्तः भवेत्। हिमाचलप्रदेशविद्यालयशिक्षापरिषदस्य २३०० परीक्षाकेन्द्रेषु दशमी-द्वादशी-कक्ष्ययोः परीक्षाः सञ्चर्यन्ते। पूर्वं परीक्षा परिणामस्य प्रकाशनं अप्रैलमासे करणीयम् आसीत्, किन्तु एका परीक्षायाः स्थगनं तथा दुष्कालस्य कारणात् परीक्षासूची परिवर्तितुं प्राप्तम्। अधुना परिषदः प्रयत्नं करोति यत् १२वीं कक्ष्यायाः परीक्षाफलस्य प्रकाशनं मईमासस्य प्रथमसप्ताहे सम्पाद्येत।

- डॉ. मेजर विशाल शर्मा, सचिवः, विद्यालयशिक्षापरिषदः, धर्मशाला

पञ्जाबराज्ये घड़ुआँ-नगरे संस्कृत सम्भाषण कार्यशालायाः प्रारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ताः। पञ्जाबराज्ये घड़ुआँ-नगरे सरस्वती आयुर्वेदिक- चिकित्सालयः चिकित्सकीयः महाविद्यालयश्च एवं संस्कृतभारती पञ्जाबः अनयोः संयुक्ततत्त्वाधाने सप्तदिवसीयायाः संस्कृत- सम्भाषण- कार्यशालायाः उद्घाटनं सञ्चाल्यते। उद्घाटनसत्रस्य शुभारम्भः दीपज्वालेन अभवत्। अस्मिन् कार्यक्रमे मुख्यवक्ता रूपेण महाविद्यालयस्य संहिता एवं सिद्धान्तविभागस्य अध्यक्ष अमनदीपमहोदया समुपस्थिता। तया स्वकीये उद्बोधने कार्यशालाविषये विस्तरेण उक्तम् यत्- अस्याः कार्यशालायाः उद्देश्याः सरलतया संस्कृत- सम्भाषणस्य

शिक्षणम् अस्ति। ये प्रतिभागिनः कार्यशालायां भागं गृह्णन्तः सन्ति ते निश्चयेन संस्कृत-संभाषणे दक्षः भविष्यन्ति। सर्वेषां कृते एषा कार्यशाला उपयोगिनी भविष्यति। अस्यां कार्यशालायाम् अशीत्याधिकाः छात्राः भागं स्वीकुर्वन्तः सन्ति। महाविद्यालयस्य पक्षतः शिबिरचालक- मनीषस्य नारिकेलफलेन स्वागतं जातम्। अस्मिन् अवसरे संहिता एवं सिद्धान्त- विभागस्य डॉ. नरेशः, डॉ. विशेषः, डॉ. सुनीलः, डॉ. चिह्ने, डॉ. अङ्किता, डॉ. विक्रमः, डॉ. कल्याणः, डॉ. अमृतपालः डॉ. प्रियङ्गुद्वयः प्रमुखाः शिक्षकाः उपस्थिताः आसन्।

चित्ते वाचि क्रियायामेकरूपता स्यात् - आचार्यः कलिरामशर्मा

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ. सन्तोषकुमारः- मार्चमास्य विंशे दिनाङ्के क्यार्ट-राजकीय-संस्कृत-महाविद्यालये सोत्साहमाचरितः सोल्लोसं च सम्पन्नः वार्षिकपुरस्कारवितरणसमारोहः। दीपप्रज्वालनेन सरस्वतीवन्दनया च कार्यक्रमस्यारम्भोऽभूत्। समारोहस्य मुख्यतिथयः अस्याय महाविद्यालयस्य साहित्याचार्यचराः आचार्याः कलिरामशर्ममहाभागाः आसन्। विशिष्टातिथयः श्रीदिवाकरदत्तमहोयाः आसन्। महाविद्यालयीयाः छात्राः अनेकान् सांस्कृतिककार्यक्रमान् प्रस्तुतवन्तः। पर्वतीय-नृत्यगानादिभिः छात्राः सर्वेषामतिथीनां मनोरञ्जनमकार्षुः। प्राचार्याः डॉ. राकेशकुमारशर्मवर्याः अतिथीनां स्वागतपुरस्सरं वार्षिकप्रतिवेदनमपाठिषुः। कार्यक्रमेस्मिन् मुख्यातिथयः, विशिष्टातिथयः, अन्ये च विशेषगणमान्याः यथायोग्यं सम्मानिताः। वार्षिकशैक्षिकाशैक्षिकगतिविधिषु सर्वोत्तमाः छात्राः अतिथिभिः सम्मानिताः। भूतपूर्वव्याकरणाचार्याणां स्व.श्रीजीवनलालवर्याणां कुटुम्बजनाः यथापूर्वमुत्तमच्छात्रेभ्यः पुरस्कारारशिं प्रदत्तवन्तः। स्वसारगर्भितवक्तव्यद्वारा मुख्यातिथयः आचार्याः कलिरामशर्ममहाभागाः कथितवन्तो यच्छात्राः यत्किमपि शास्त्रमाध्यमेन पठन्ति तस्य जीवनेऽपि अवश्यमेव अनुपालनं भवेत्। नोचेत् शास्त्राध्ययनस्य नास्ति किमपि प्रयोजनम्। कार्यक्रमस्य सञ्चालनं डॉ. वेदप्रकाशपाण्डेयवर्याः, डॉ. गिरीशकुमारमहोयाश्चाकार्षुः। डॉ. इतिशर्मा महोदया सर्वेषामतिथीनां धन्यतां ज्ञापितवती। प्राचार्यवर्याणामध्यक्षीयभाषणेन शान्तिपाठेन च कार्यक्रमोऽयं सम्पन्नतां प्रापत्। कार्यक्रमेऽस्मिन् आचार्यः कलिरामशर्मा, श्रीदिवाकरदत्तशर्मा, डॉ. मोहनलालः, डॉ. अञ्जुशर्मा, डॉ. राकेशकुमारशर्मा, डॉ. गिरीशकुमारः, डॉ. इतिशर्मा, डॉ. वेदप्रकाशपाण्डेयः, डॉ. दिनेशशर्मा, डॉ. भावना, डॉ. सन्तोषकुमारः, आचार्यः लेखराजशर्मा, श्रीरमेशकुमारः, श्री नवल-किशोरः, श्रीमती सरिता, श्रीदेशराजचौहान, श्रीमती राजकुमारी चेत्यादयः गणमान्याः शताधिकश्च छात्राः उपस्थिताः आसन्।

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ. विवेक शर्मा, जोगिन्द्रनगरम्

* सामान्यज्ञानम् *

- प्रश्नः 1. बीजू- पटनायक- अंतरराष्ट्रीय विमानपत्तनम् कुत्र अस्ति?
उत्तरम् : भुवनेश्वरे।
- प्रश्नः 2. 'कविरहस्यम्' इत्यस्य रचयिता कः अस्ति?
उत्तरम् - 'हलायुधः'।
- प्रश्नः 3. 'मद्राणां समृद्धिः' इत्यस्य समस्त पदं किम्?
उत्तरम्- 'सुमद्रम्'। (अव्ययीभावः)
- प्रश्नः 4. 'चास्ति' इत्यस्य सन्धि- विच्छेदं कुरुत-
उत्तरम्- 'च + अस्ति'।
- प्रश्नः 5. राष्ट्रीय- एकता- दिवसः कदा भवति?
उत्तरम् - अक्टूबरमासस्य एकत्रिंशत्दिनांके।

"लौकिकन्यायकोशः""करिघण्टान्यायः"

मत्तगजः स्वैरं विहरति तस्य नियन्त्रण कठिनमेव कार्यम्। परन्तु सः गजः मत्तः इति कारणेन जनाः तस्मात् दूरे भवन्तु इति सूचयितुं तस्य गजस्य कण्ठे घण्टा बध्यते। यदा शारीरकबलस्य अपेक्षया बुद्धिः गरीयसी इति सूचीनीयं भवति तदा अस्य न्यायस्य प्रयोगः भवति। यथा- मतिरेव बलाद् गरीयसी यदभावे करिणामियं दशा। इति घोषयतीव डिण्डिमः करणो हस्तिपकाहतः क्वणन्॥ (गुणरत्न- ८) **डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्**

ये परदुःखं दूरीकर्तुं चिन्तयन्ति, ईश्वरः अपि तेषां साहाय्यं करोति

एकः काष्ठकर्ता आसीत्। सः वने काष्ठानि छित्त्वा ग्रामविपणौ विक्रीय जीवनयापनं कुर्वन् आसीत्। सः अस्मात् कार्यात् केवलं पर्याप्तं धनं अर्जयति स्म यत् किञ्चित् भोजनस्य व्यवस्थां कर्तुं शक्नोति स्म। तस्य जीवनं बहुभिः कष्टैः सह प्रचलति स्म। अतः सः अतीव दुःखितः अभवत्।

एकस्मिन् दिने कश्चन विद्वान् साधुः काष्ठकर्तुः ग्रामे आगतः। साधुं द्रष्टुं तस्य प्रवचनं श्रोतुं च दूरतः दूरतः जनाः ग्रामम् आगच्छन्ति स्म।

दरिद्रः काष्ठकर्ता अपि साधुं मिलितुं गतः। अवसरं प्राप्य एव सः दरिद्रः स्वस्य समस्याः साधुं प्रति अवदत्। सः साधुं अवदत्, "ईश्वरं पृच्छतु यत् मम जीवने किमर्थम् एतावन्तः समस्याः सन्ति?" साधुः तस्मै अवदत् यत् कुशलम् अस्ति, सः ईश्वरं प्रार्थयिष्यामि इति। कतिपयदिनानन्तरं काष्ठकर्ता पुनः साधुं प्राप्य। साधुः तस्मै अवदत् भ्राता, भवतः भाग्यं केवलं पञ्च धान्यपुटम् एव अस्ति। अत एव ईश्वरः भवद्भ्यः शनैः शनैः भोजनं ददाति, येन भवन्तः जीवनपर्यन्तं भोजनं प्राप्नुवन्ति।

तस्य वचनं श्रुत्वा काष्ठकर्ता स्वगृहं प्रत्यागतवान्। कतिपयदिनानन्तरं सः पुनः साधुः समीपं गत्वा अवदत्, गुरुजी, कृपया ईश्वरं प्रार्थयतु यत् मम भाग्यस्य सर्वाणि कणानि एकदा एव मम कृते ददातु। न्यूनातिन्यूनम् एकस्मिन् दिने अहं पूर्णभोजनं खादितुम् इच्छामि। साधुः अवदत् सम्यक् अहं भवतः कृते प्रार्थयिष्यामि। परदिने पञ्च धान्यपुटकानि दरिद्रस्य काष्ठकर्तनस्य गृहं प्राप्तवन्तः। सः मन्यते स्म यत् साधुः मम कृते प्रार्थितवान्, अतः ईश्वरः मम कृते एतावत् धान्यं दत्तवान्। सः बहु अन्नं पचन् स्वयं

खादित्वा ग्रामस्य दरिद्रजनानाम् मध्ये वितरितवान्। सर्वे तस्मै आशीर्वादं दत्तवन्तः। परदिने पुनः पञ्च धान्यपुटाः तस्य गृहं प्राप्ताः। पुनः तथैव कृत्वा स्वयं खादित्वा परान् भोजितवान्।

एतत् बहुदिनानि यावत् अचलत्। अथ एकस्मिन् दिने साधुं प्राप्य सर्वे कथामब्रवीत्। साधुः तस्मै अवदत् यत् भ्राता, भवता स्वस्य दैवस्य कणिकाः अन्येभ्यः पोषिताः, अतः ईश्वरः भवतः एतेन उदात्तकर्मणा बहु प्रसन्नः अस्ति। अत एव ते भवद्भ्यः अपि अन्यदर्थजनानाम् दैवात् धान्यं ददति। यथा भवन्तः तान् पूरयितुं शक्नुवन्ति।

सः दरिद्रः सन्तस्य वचनं अवगच्छत्। तदनन्तरं सः अन्येषां पोषणप्रक्रियाम् अकुर्वत्।

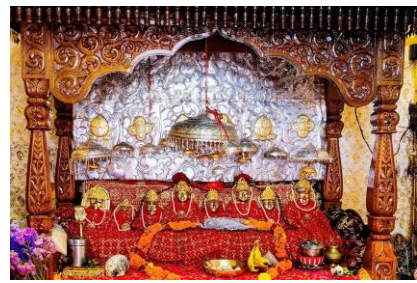
शिक्षा- अस्याः कथायाः शिक्षा अस्ति यत् ये परदुःखं दूरीकर्तुं चिन्तयन्ति, ईश्वरः अपि तेषां साहाय्यं करोति। अत एव दानं करणं निरन्तरं कर्तव्यम्। दानं कृत्वा अस्माकं जीवनं अपि परिवर्तयितुं शक्यते।

सोलनस्य अधिष्ठात्री देवी शूलिनी

हिमाचलम् पर्वतीयं राज्यम् देवभूमिः इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति, यतः अत्र असंख्यदेवदेवतानां प्राचीनानि ऐतिहासिकानि तीर्थानि विद्यन्ते, अत एव प्रत्येकं ऋतौ देशस्य सर्वेभ्यः भागेभ्यः च अनेकाः भक्ताः दर्शनार्थम् अत्र आगच्छन्ति।

कालका-शिमला मार्गे स्थितस्य सोलननगरस्य नामकरणं माता शूलिनीदेव्या कारणात् एव अभवत्। माता शूलिनी सोलनस्य अधिष्ठात्री देवी अस्ति। देवीभागवतपुराणे शूलिनी इति नाम अपि दुर्गादेव्याः असंख्यनामेषु अन्तर्भूतम् अस्ति। दशमगुरु गोविन्दसिंहः अपि शूलिनीं देवीं पूज्यते स्म। मातुः शूलिनी इत्यस्याः अन्धाः भगिन्यः सन्ति। हिंगलाज, लुगासानी, जेठज्वाला, नागदेवी, नैना देवी, तारा देवी। एताः सर्वाः दुर्गायाः अवताराः इति मन्तव्याः। माता शूलिनी देवी भगवतः शंकरस्य शक्तिः स्मृता। कथ्यते यत् यदा सर्वे देवा ऋषयः महिषासुरस्य राक्षसस्य अत्याचारेण क्लिष्टाः अभवन् तदा ते शिवं विष्णुं च समीपं गत्वा तयोः साहाय्यं याचन्ते स्म। अतः शिवविष्णोः प्रभया

देवी दुर्गा प्रादुर्भूता।

यस्मात् कारणात् सर्वे देवाः प्रसन्नाः भूत्वा देवीं स्वशस्त्राणि उपस्थापित्वा सम्मानं कृतवन्तः। तदनन्तरं भगवान् शिवः स्वस्य त्रिशूलात् कण्टकं दुर्गादेव्याः समक्षं प्रदत्तवान्, अतः दुर्गादेव्याः नाम शूलिनी इति अभवत्। अनेनैव शूलेन देवी महिषासुरं हतवती। सोलन-नगरं पूर्वं बाघाट-राज्यस्य राजधानी आसीत्। अस्य रियासतस्य आधारः राजा बिजली देवेन स्थापितः। द्वादशघाटैः निर्मितं बघाटराज्यस्य क्षेत्रफलं ३६ वर्गमाइलपर्यन्तं विस्तृतम् आसीत्। अस्य रियासतस्य प्रारम्भिकराजधानी जौनाजी, तदनन्तरं कोटी, अनन्तरं सोलनम् आसीत्। अस्य रियासतस्य अन्तिमः शासकः राजा दुर्गासिंहः आसीत्। राज्यस्य विभिन्नशासकानाम् कालात् एव माताशूलिनीदेव्याः मेलापकः प्रचलति।